

Ohranitveno kmetijstvo "OK" v svetu

Ohranitveno kmetijstvo "OK" (angl. Conservation agriculture "CA") je v svetu vodilni in rastoči sistem kmetovanja, ki v največji meri zmanjšuje negativne vplive intenzivnega kmetijstva na rodovitnost tal in okolje. Po podatkih mednarodne organizacije ZN za prehrano in kmetijstvo FAO iz leta 2018 (leto zajema 2017), je zadnjih nekaj let v svetu narasla pridelava poljščin in drugih industrijskih rastlin v ohranitvenem kmetijstvu, pretežno z tehnologijo v direktni setvi (no-tillage) na 180 milijonov ha, po stopnji rasti od 7 do 8 milijonov ha/leto. Seznam 10 vodilnih držav v svetu in EU-Evropa skupaj v ohranitvenem kmetijstvu po površinah v milijonih ha:

1) ZDA=40,84	2) Brazilija=36,48	3) Argentina=33,47
4) Kanada=21,00	5) Avstralija=20,29	6) Kitajska=7,65
7) Rusija=5,61	8) Paragvaj=3,44	9) Kazakstan=2,29
10) Indija=1,72	11) EU-Evropa=2,69	

Sistem "Ohranitveno kmetijstvo" s tehnologijo direktne setve (no-tillage) ali direktna setev v neobdelana tla preprečuje negativne učinke intenzivne obdelave tal, ter vodno in vetrno erozijo. Razvila ga je zainteresirana skupina kmetov praktikov v sodelovanju s strokovnjaki (Rolf Derpsch in drugi) in s pomočjo politike pred več kot pol stoletja. To je bila rešitev za veliko področij v Severni in Južni Ameriki, v Avstraliji in drugod po svetu. Sistem temelji na treh tehnoloških stebrih za ohranitev in izboljšanje zdravja tal kot trajnostne kmetijske pridelave. Na tej osnovi so se pozneje razvile različne tehnologije kot so Vertical tillage, Ridge tillage in druge. Njihova skupna značilnost je 100 % uporaba ustrezne sejalne tehnike za direktno setev (no-tillage). Osnovna načela so bila sprejeta v organizaciji ZN za prehrano in kmetijstvo (Food and Agricultural Organization of the United Nations - FAO) leta 2009.

Definicija osnovnih načel ohranitvenega kmetijstva:

1. Nič ali minimalni mehanski posegi v tla; poseg v globlje plasti tal površinsko gledano ne sme preseči 25% celotne površine, en delovni element pa lahko poškoduje največ 15 cm širok pas, vse to velja tudi za trajne nasade.
2. Stalna pokritost tal s kmetijskimi rastlinami, ali dosevki in /ali rastlinskimi ostanki; minimalna pokritost tal 30 %, neposredno po setvi.
3. Pester kolobar, s čim več raznorodnimi kmetijskimi rastlinami

Ohranitveno kmetijstvo "OK" v Evropi

Velika ovira za razvoj "Ohranitvenega kmetijstva" v Evropi je brez plužna ohranitvena (konzervirajoča) obdelava tal s prevladujočo mehansko obdelavo. Ohranitvena obdelava je **oximoron**; nesmiselno nasprotovanje v besedni zvezi ohranitvena obdelava. Izraz bi se moral umakniti iz našega besedišča. Tako pojmovanje je v neposrednem in posrednem nasprotju z osnovnimi načeli 1 in 2 ohranitvenega kmetijstva. Po načelu 1 je vsaka obdelava tal škodljiva. Z intenzivnostjo obdelave tal se izgublja pokritost tal, kar je v nasprotju z osnovnim načelom 2. Skoraj vse prednosti ohranitvenega kmetijstva izhajajo iz neprekinjene talne pokritosti tal z organsko maso in samo nekaj prednosti nastane zaradi tega, ker tla niso obdelana.

Naloga kmetijske praktične in znanstvene stroke v EU in Sloveniji je odpraviti nejasnosti (oximoron) v izrazoslovju in poiskati ustrezno soglasje s standardizacijo raziskav v ohranitvenem kmetijstvu. To bo omogočilo hitrejši in dolgoročni razvoj ohranitvenega kmetijstva, trajnosti, biotske pestrosti, podeželja in trajno izboljšanje konkurenčne sposobnosti evropskega in slovenskega primarnega kmetijstva in živilstva. Ohranitveno kmetijstvo je tudi edini način za izboljšanje zdravja tal, preprečevanja erozije in degradacije tal.

Ljutomer, 22.04.2020

Zapisal: Milan Rebernik